

Рекомендовано Науково-методичною радою Східно-Європейського Інституту Психології (Україна - Франція). Протокол № 11 від 10 листопада 2018 року

Видання здійснене за сприяння Польської Академії Наук (Київське представництво), Міжнародної Експертної Агенції "Консалтинг і Тренінг" та Східно-Європейського Інституту Психології (Україна – Франція)

Редакційна колегія випуску:

Кремень В.Г., Савченко О.Я., Маноха І.П., Генрик Собчук (Польща), Ляшенко О.І., Коцур В.П.,
Вашуленко М.С., Бех І.Д., Виговська О.І., Петрович Ж.В., Анджей Мірські (Польща),
Марія Гренвальд (Польща), Габріеле Сімончіні (Італія)

Відповідальний редактор випуску:

Маноха І.П., доктор психологічних наук, професор

Всеукраїнський науково-практичний журнал "Директор школи, ліцею, гімназії" – Спеціальний тематичний випуск "Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору". – № 6. – Кн. 2. – Том III (81). – К.: – Гнозис, 2018. – 548 с.

All Ukrainian Scientific-Practical Magazine "Principal of School Liceum Gymnasium" – Special Thematic Issue "Higher Education of Ukraine in the Context of Integration into the European Educational Space". – № 6. – Book 2. – Volume III (81). – K.: Gnosis, 2018. – 548 p.

Свідоцтво про державну реєстрацію КВ № 20652 – 10472 ПР від 31.03.2014.

Збірник включено до Переліку наукових фахових видань України з педагогічних, психологічних та філософських наук Наказом МОН України від 06.11.2014 № 1279.

Збірник включено до міжнародних наукометричних баз: Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського).

У спеціальному випуску розміщені наукові статті фахівців з питань вищої освіти, присвячені актуальній проблемі входження України до європейського освітнього простору. Перспективи євроінтеграційних процесів у сфері вищої освіти, вимоги Болонського процесу та питання готовності України відповідати цим вимогам, моніторинг якості освіти, стандарти європейського освітнього простору та завдання, що стоять перед вищою освітою України сьогодні - ось далеко не повний спектр проблем та питань, до висвітлення та спроби розв'язання яких звертаються автори випуску. У центрі уваги також – питання управління якістю освіти, перспективи запровадження механізмів сучасного освітнього менеджменту, а також – умови й напрями оптимізації та розвитку вищої освіти України в сучасних умовах. Для фахівців-освітян, науковців, дослідників психолого-педагогічних та управлінських проблем розвитку освітньої справи в Україні та за її межами.

ISSN 2309-7744

- © Всеукраїнський центр ім. М. Пирогова, 2018 р.
- © Східно-Європейський Інститут Психології, 2018 р.
- © Міжнародна Експертна Агенція "Консалтинг і Тренінг", 2018 р.
- © Видавництво "Гнозис", 2018 р.

ДИРЕКТОР ШКОЛИ ЛІЦЕЮ ГІМНАЗІЇ

МОН, НАПН

Всеукраїнський
науково-практичний
журнал: рецензований

ISSN 2309-7744

Key title: Direktor shkoli, liceu, gimnazii.
Abbreviated key title: Dir.sk.liceu.gimn.

Свідчення про державну реєстрацію
друкованого засобу масової інформації
Серія КВ № 20652 – 10472 ПР
від 31.03.2014

СПЕЦІАЛЬНИЙ ТЕМАТИЧНИЙ ВИПУСК ВИЩА ОСВІТА УКРАЇНИ У КОНТЕКСТІ ІНТЕГРАЦІЇ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ

№ 6, Книга 2, Том III (81), 2018 р.

Тематичні рубрики випуску:

Болонський процес і перспективи розвитку
вищої освіти в Україні, Європі та світі

Управління якістю освіти:
стандартизація та інноваційність

Філософія та психологія освіти

Психолого-педагогічні та організаційні умови
запровадження європейських стандартів
вищої освіти в Україні

Новітні засоби навчання: проблеми
впровадження та стандартизації

Психологічні аспекти освітнього процесу

Соціально-психологічні аспекти освітньої
сфери і гуманітарних наук

ISSN 2309-7744

Передплатний індекс
23974

Передплатний індекс
23974

НАУКОВЕ ФАХОВЕ ВИДАННЯ
З ПЕДАГОГІЧНИХ,
ПСИХОЛОГІЧНИХ І
ФІЛОСОФСЬКИХ НАУК

НАД НОМЕРОМ ПРАЦЮВАЛИ:

Головний і науковий редактор

Ольга ВИГОВСЬКА

Зміст та анотації англійською

Наталія КАШУБА

Коректура

Наталія ВАСИЛЕНКО

Ольга ВИГОВСЬКА

Бібліографічний редактор

Наталія ТАРАСОВА

Верстальник

Дмитро МИРОНЕНКО

Відповідальний редактор

Ольга ВИГОВСЬКА

© О. Виговська, ідея та концепція
© О. Виговський, дизайн та оформлення
© Всеукраїнський науково-практичний журнал
«Директор школи, ліцею, гімназії», 2018
© Всеукраїнський центр ім. М. Пирогова

СПІВЗАСНОВНИКИ:

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ НАПН УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ІМ. М. П. ДРАГОМАНОВА

ІНСТИТУТ ПСИХОЛОГІЇ

ІМ. Г. С. КОСТЮКА НАПН УКРАЇНИ

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ЦЕНТР

ІМ. М. ПИРОГОВА

Редакційна рада

Голова - Василь КРЕМЕНЬ

Віктор АНДРУЩЕНКО

Анаїда АМІРХАНЯН

(Вірменія)

Володимир БЕХ

Іван БЕХ

Оксана БЕЛКІНА

Надія БІВІК

Володимир БОНДАР

Тетяна БОРЗЕНКОВА

Маріанна БОСЕНКО

Людмила ВАЩЕНКО

Ольга ВИГОВСЬКА

Рольф ГОЛЛОБ (Швейцарія)

Микола ГУЗИК

Анатолій ДЕРКАЧ (Росія)

Лілія ДОНСЬКА

Олександр ЗАВЧАЙ

Карпхайнц ДЮР (Німеччина)

Галина ЄЛЬНИКОВА

Наталія ЗАВАЦЬКА

Людмила КАЛІНІНА

Людмила КАРАМУШКА

Валентин КРДУ (Респ. Молдова)

Володимир ЛУГОВИЙ

Олександр ЛЯШЕНКО

Василь МАДЗІГОН

Сергій МАКСИМЕНКО

Юрій МАЛЬОВАННИЙ

Валентин МОЛЯКО

Віктор ОГНЕВ'ЮК

Віктор ОЛІЙНИК

Наташа ОНДРУШКОВА

(Словаччина)

Іван ОСАДЧИЙ

Надія ОСТРОВЕРХОВА

Людмила ПАРАЩЕНКО

Світлана РУДАКІВСЬКА

Олександра САВЧЕНКО

Ганна САЗОНЕНКО

Анатолій СОЛОГУБ

Сергій СТЕПАНОВ (Росія)

Олег ТОПУЗОВ

Георгій ФІЛІПЧУК

Василіна ХАЙРУЛІНА

Наталія ЧЕПЕЛЄВА

Олена ЧИНОК

Раїса ЧУМІЧЕВА (Росія)

Галина ШЕВЧЕНКО

ISSN 2309-7744

Передплатний індекс

23974

д-р філософських наук, проф., академік, Президент НАПН України

д-р філософських наук, проф., академік, Ректор НПУ ім. М. Драгоманова

д-р психологічних наук, проф., Євразійський державний педагогічний інститут ім. В. Я Брюсова

д-р філософських наук, проф., директор Ін-ту управління та економіки освіти НПУ ім. М. Драгоманова

д-р психологічних наук, професор, академік, директор Ін-ту проблем виховання НАПН України

директор Спеціалізованої школи І-ІІІ ступенів № 207 м. Києва

д-р педагогічних наук, проф., академік, головний науковий співробітник Ін-ту педагогіки НАПН України

д-р педагогічних наук, проф., декан факультету педагогіки і психології НПУ ім. М. Драгоманова

заступник директора з науково-методичної роботи, Гімназія № 136 м. Києва

директор гімназії № 48 Шевченківського району міста Києва, «Народний вчитель України»

д-р педагогічних наук, проф., директор Центру експертизи освітніх реформ

канд. педагогічних наук, доцент, Головний і науковий редактор Всеукраїнського науково-практичного журналу «Директор школи, ліцею, гімназії»

д-р психологічних наук, проф., Цюрихський педагогічний університет

канд. педагогічних наук, член-кор. НАПН України, директор «Авторської школи М. П. Гузика»

д-р психологічних наук, проф., Академік-секретар РАО

директор Гімназії № 30 «Екконад» м. Києва

д-р педагогічних наук, проф., зав. каф. фіз. виховання та здоров'я НПУ ім. М. П. Драгоманова

д-р психологічних наук, проф., Life-long Learning Programmes of the European Union

д-р педагогічних наук, проф., зав. каф., Українська інженерно-педагогічна академія

д-р педагогічних наук, проф., зав. відділу, Інститут педагогіки НАПН України

д-р психологічних наук, проф., заст. дир. Ін-ту психології імені Г. С. Костюка НАПН України

д-р психологічних наук, проф., Нач. управління Міністерства освіти Молдови

д-р педагогічних наук, проф., академік, віце-президент НАПН України

д-р педагогічних наук, проф., академік-секретар Відділ. загальної середньої освіти НАПН України

д-р педагогічних наук, проф., дійсний член НАПН України

д-р психологічних наук, проф., директор Ін-ту психології імені Г. С. Костюка НАПН України

канд. педагогічних наук, член-кореспондент НАПН України, Учений секр. Відділення

д-р психологічних наук, проф., академік НАПН України

д-р філософських наук, проф., ректор Київського університету імені Бориса Грінченка

доктор педагогічних наук, проф., ректор Університету менеджменту освіти НАПН України

д-р психологічних наук, проф., Голова деп-ту громадянської освіти Університету Я. А. Коменського

д-р педагогічних наук, проф., ректор Академії неперервної освіти

д-р педагогічних наук, головний науковий співробітник Інституту педагогіки НАПН України

доктор наук з державного управління, директор Київського ліцею бізнесу

кандидат філософських наук, професор, проректор Київського міжнародного університету

д-р педагогічних наук, проф., академік, головний науковий співробітник Ін-ту педагогіки НАПН України

канд. педагогічних наук, директор Українського гуманітарного ліцею

канд. педагогічних наук, член-кор., директор Інституту обдарованої дитини НАПН України

д-р психологічних наук, проф.

д-р педагогічних наук, проф., директор Інституту педагогіки НАПН України

д-р педагогічних наук, проф., дійсний член НАПН України

канд. педагогічних наук, директор Українського коледжу ім. В. О. Сухомлинського

д-р психологічних наук, проф., заст. дир. Ін-ту психології імені Г. С. Костюка НАПН України

кандидат філологічних наук, директор київської приватної Гуманітарної гімназії «Гармонія»

д-р психологічних наук, проф.

д-р педагогічних наук, проф., директор НДІ духовного розвитку людини, Східноукраїнський

національний університет ім. Володимира Дала (Северодонецьк)

SPECIAL THEMATIC ISSUE
HIGHER EDUCATION OF UKRAINE
IN THE CONTEXT OF INTEGRATION
TO THE EUROPEAN EDUCATIONAL
SPACE

No. 6, Book 2, Volume III (81), 2018

Thematic sections of the issue:

The Bologna process and prospects of higher
education in Ukraine, Europe and the world

Management for the quality of education:
experience and innovations

Philosophy and Psychology of Education

Psychological, educational and organizational
conditions for the implementation

Modern means of training and education:
problems of implementation and
standardization

Psychological aspects of the educational
process

Socio-psychological aspects of the
educational affairs and the humanities

ISSN 2309-7744

Subscription index
23974

PRINCIPAL
of SCHOOL
LICEUM
GYMNASIUM

All Ukrainian
scientific journal &
practical reviewed

FOUNDERS:

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE
OF UKRAINE

INSTITUTE OF PEDAGOGIES NAPS OF
UKRAINE

M. PRYDRAGOMANOV NATIONAL
PEDAGOGICAL UNIVERSITY

G.S. KOSTYUK INSTITUTE OF
PSYCHOLOGY NAPS OF UKRAINE

CIVIC ORGANIZATION "NICOLA
PIROGOV CENTER OF CONTRIBUTION
TO SOCIAL DEVELOPMENT"

ISSN 2309-7744

Key title: Direktor shkoli, liceu, gimnazii.

Abbreviated key title: Dir.shk.liceu.gimn.

2018

No 6

Certificate on State Registration of printing

mass information medium

Rang KB № 20652 – 10472 ПП

From 31.03.2014

Subscription index

23974

SCIENTIFIC PROFESSIONAL EDITION
ON PEDAGOGICAL, PSYCHOLOGICAL,
AND PHILOSOPHICAL SCIENCES

THEY WORKED ON EDITION:

Chief and Scientific

Oľha VYHOVSKA

Annotations, in English

Natalya KASHUBA

Proof-readers

Natalya VASILENKO

Oľha VYHOVSKA

Bibliographic editor

Natalya TARASOVA

Makeup

Dmytro MYRONENKO

Accountable Editor

Oľha VYHOVSKA

© O. Vygovskaya, idea and concept

© O. Vygovsky, design and appearance

© All-Ukrainian scientific and practical magazine

«Director of School, Lyceum, Gymnasium», 2018

© All-Ukrainian Center M. Pirogov

САВЕЛЬЄВ В. Г.,

кандидат медичних наук, доцент,
кафедра інфекційних
хвороб ЗДМУ

РЯБОКОНЬ Ю. Ю.,

доктор медичних наук, доцент,
кафедра дитячих
інфекційних хвороб ЗДМУ

ФУРИК О. О.,

кандидат медичних наук, доцент,
кафедра інфекційних
хвороб ЗДМУ

ОНИЩЕНКО Т. Є.,

кандидат медичних наук, доцент,
кафедра інфекційних
хвороб ЗДМУ

УШЕНІНА Н. С.,

кандидат медичних наук, доцент,
кафедра дитячих
інфекційних хвороб ЗДМУ

ЗАДИРАКА Д. А.,

кандидат медичних наук, доцент,
кафедра інфекційних
хвороб ЗДМУ

ГЛАКТИОНОВ А. Г.,

кандидат медичних наук, асистент,
кафедра інфекційних хвороб ЗДМУ,
Запорізький державний
медичний університет,
м. Запоріжжя, Україна

ПРО ДЕЯКІ СУЧАСНІ ПЕДАГОГІЧНІ МЕТОДИ ПРИ ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ

У статті надається коротка характеристика деяким сучасним педагогічним технологіям, які сприяють оптимізації навчального процесу та розвитку критичного мислення. В педагогіці існує велика кількість різноманітних технологій від самих простих, до сучасних дистанційних. Індивідуальний підхід до майбутнього

спеціаліста, залучення його до творчої діяльності та, найголовніше, навчання систематичному та критичному мисленню - це оптимальні педагогічні технології для становлення сучасного лікаря. Однією із найбільш вагомих методик при підготовці майбутнього лікаря є проблемно-орієнтоване навчання, що дозволяє засвоювати матеріал через усвідомлення та розуміння реальних клінічних випадків на прикладі віртуальних пацієнтів, призводить до свідомого формування навичок самоорганізації, самонавчання і самоконтролю, підвищує рівень ставлення до придбання професійних знань і умінь. Проте, перспективним напрямком впровадження у медичну освіту є сучасна методика МООС (*Massive open online course*), яка потребує подальшого дослідження та удосконалення.

Ключові слова: підготовка лікарів, педагогічні методи, критичне мислення.

В статті приводиться краткая характеристика некоторых современных педагогических технологий, которые способствуют оптимизации учебного процесса и развития критического мышления. В педагогике существует большое количество различных технологий от самых простых, до современных, дистанционных. Индивидуальный подход к будущему специалисту, привлечения его к творческой деятельности и, самое главное, обучение систематическому и критическому мышлению - это оптимальные педагогические технологии для становления современного врача. Одной из наиболее весомых методик при подготовке будущего врача является проблемно-ориентированное обучение, что позволяет усваивать материал через осознание и понимание реальных клинических случаев на примере виртуальных пациентов, что приводит к сознательному формированию навыков самоорганизации, самообучению и самоконтроля, повышает уровень отношения к приобретению профессиональных знаний и умений. Однако, перспективным направлением внедрения в медицинское образование является современная методика МООС (*Massive open online course*), которая требует дальнейшего исследования и усовершенствования.

Ключевые слова: подготовка врачей, педагогические методы, критическое мышление.

The article provides a brief description of some modern pedagogical technologies that contribute to the optimization of the educational process and the development of critical thinking. In pedagogy, there is a range of different technologies from the most simple, to modern, distant ones. An individual approach to the future specialist, his involvement into creative activities and, most importantly, training in systematic and critical thinking are the best pedagogical technologies for the development of a modern physician. One of the most powerful methods in preparing the future physician is problem-oriented learning, which allows mastering the material through awareness and understanding of real clinical cases on the example of Virtual Patients, which leads to the conscious formation of self-organization skills, self-learning and self-control, increases the level of attitude towards the acquisition of professional knowledge and skills. However, a promising approach to be implemented into medical education is the modern methodology of the MOOC (Massive open online course), which requires further research and improvement. Key words: training of medical students, pedagogical methods, critical thinking.

Вступ. Сучасні методи педагогіки дуже різноманітні. Найбільш часто використовують лекції, семінари, модульне, ігрове і диференційне навчання. Підвищення якості підготовки майбутніх лікарів та збільшений потік наукової інформації потребують удосконалення методів викладання [1]. У зв'язку зі стрімким та швидким розвитком технологій таким же темпом повинні розвиватися й інформаційні освітні технології, наприклад дистанційна освіта [2].

Основна частина. Серед педагогічних методів при підготовці студентів медиків існує значний вибір технологій: лекції, семінари, модульне та дистанційне, проблемне навчання, концентроване навчання, розвиваюче навчання та ін. Кожен з перерахованих методів має позитивні та негативні сторони.

Зокрема лекція передбачає передачу усної інформації. Викладач під час лекції може з легкістю виконувати контроль над змістом і послідовність свого викладу. Однак в лекційному методі відсутній зворотній зв'язок від студентів, не має можливості врахувати їх початковий рівень знань. Також індекс сприйняття при усному викладі матеріалу дуже низький. Тому ці недоліки виправляються проведенням семінарів, на котрих виконується сумісне обговорення викладачем та студентами досліджуваних питань та пошук шляхів рішення певних питань. Перевага семінару заключається в можливості врахувати та контролювати викладачем рівня знань та навиків у студентів. Недоліком семі-

Вища освіта у контексті інтеграції до європейського освітнього простору

нару є невелика кількість студентів, які приймають участь на заняттях. Проведення семінару в більшій мірі залежить від досвіду та навиків викладача. Перш за все, викладач повинен володіти високими комунікативними зв'язками. На жаль викладачі не завжди володіють такими навиками. Тому часто заняття більше нагадують читання лекцій малій кількості слухачів. Знання практично не передаються, але у студентів виникає почуття, який розумний викладач і як він багато знає. Тому викладач на семінарах повинен прагнути к вмінню створювати проблему, готувати студентів к діям в життєвих ситуаціях, підвищувати мотивацію слухачів і створювати позитивний емоційний клімат [3].

Модульний метод, крім позитивних сторін - вибірковість, гнучкість системи виявив велику кількість негативних сторін. Вивчення матеріалу виявилось не цілісним, розрізненим, фрагментованим. Система переважно внесла механізоване мислення. Була відсутня логічна та аналітична направленість, що дуже важливо для студентів медиків [4].

Цікавим педагогічним методом являється міфологема [5]. Міфілогема це термін (придання) використовують для позначення образів, які характеризуються глобальністю, універсальністю та маючих широке розповсюдження в культурах народів світу. Основується все це на традиціях народу, традиціях медицини.

Як ми не одноразово відмічали в своїх публікаціях, найбільш прийнятним для студентів медиків являється таким метод педагогіки, як коучінг (кажучи простіше - наставництво) [5]. Цей метод представляє собою індивідуальне керування викладачем студентів, їх адаптацію до особистого розвитку і досягнення знань та навиків по досліджуваній темі. Роль наставника, вчителя при підготовці лікаря є дуже важливою складовою. Ще за часів Гіппократа його вклад в підготовку майбутніх лікарів був дуже високим. Навчання включало в себе усні настановлення та практику в ролі помічника вчителя, оскільки клятва Гіппократу мала на увазі, що учень повинен безпосередньо контактувати з пацієнтом. Вчитель був провідником морального, етичного та деонтологічного виховання майбутнього лікаря. Це був простий, дійовий та оптимальний метод педагогічної технології. В наш час процес коучінгу корисний тим, що введення студентів в досліджуваній області виконується з максимальною відданою, збільшується їх мотивація, розвивається пізнавальний інтерес, формується унікальні навик та вміння. На нашу думку цей метод в медицині найбільш ідеальний. Труднощі полягають в одному - підборі викладача (наставника), який володіє високими комунікативними, особистими і професійними навиками та якостями. Коучінг не виключає використання викладанню ділових ігор. Ці ігри дозволяють провести все стороннє вивчення проблеми, підготувати способи її рішення та використати їх.

Новітні засоби навчання: проблеми впровадження та стандартизації

Завдяки діловим іграм суттєво скорочується кількість помилок, які здійснюються в реальному житті. Знову цей метод потребує високої кваліфікації та комунікабельності викладача. Також викладачі можуть використовувати і такий метод педагогіки як «дій за образом»: це демонстрація поведінкової моделі, яка є прикладом для поведінки, виконання завдань і наслідування в області, яка освоюється. Дій за прикладом цікаво тим, що відповідає конкретним ситуаціям в рамках теми, яка вивчається, а також враховує індивідуальні характеристики студентів. Цей метод педагогіки є достатньо важкий і при негативній установці, зв'язаних з особистістю викладача можуть негативно подіяти на наступні дії студента, а потім лікаря.

Підбір технологій залежить від намічених цілей, має спрямованість, навчальну ідею, на яких базується навчання; систему дій викладача, критерії оцінки результату. До найбільш ефективних технологій в підготовці майбутніх лікарів можна віднести диференційне, ігрове навчання та метод критичного мислення. Так ціллю технології диференційного навчання є створення оптимальних умов для виявлення задатків, розвитку інтересів та здібностей. Сутність даного методу - це засвоєння програмного матеріалу на різних рівнях, але не нижче за обов'язковий (стандарт). Основне призначення диференційованих завдань складається в тому, щоб знаючи та враховуючи індивідуальні відмінності в навчальних можливостях студентів, забезпечити кожному з них оптимальні умови для формування пізнавальної діяльності. Механізм - метод індивідуального навчання. Ігрове навчання передбачає забезпечення особистісно-діяльного характеру засвоєння знань, навиків та вмінь. Йому притаманні наступні риси: вільна розвиваюча діяльність, яку організує викладач, творча імпровізація, активна за своїм характером, емоційно напружена, свідомо діяльність. Висока активність, емоційне забарвлення визначають високу продуктивність навчання. Сутність навчання - це самостійна пізнавальна діяльність, що спрямована на пошук, обробку, засвоєння учбової інформації [6].

Наступний педагогічний метод - навчання розвитку критичного мислення. Ціллю даного методу є забезпечити розвиток критичного мислення через інтерактивне включення студентів в навчальний процес. Інтерес до технології критичного мислення, як освітньої інновації, з'явився в Україні близько десяти років тому. В США та Канаді цей напрямок сучасної освіти розвивався майже півстоліття. Критичне мислення починалося як перехід від навчання, що орієнтоване переважно на запам'ятовування, до навчання, яке спрямоване на розвиток самостійного свідомого мислення студентів. А чи не важливішим аспектом критичного мислення є його відповідність вимогам демократизації освіти та суспільства. Фундаментальною ціллю сучасної освіти є не лише надання інформації студентам, але й розвиток критичного мислення. Освіта

Вища освіта у контексті інтеграції до європейського освітнього простору

орієнтована на майбутнє, яке не може бути завідома визначеним, а отже першочерговим є розвиток того типу мислення, яке надає можливість адекватно оцінювати нові обставини і формувати стратегію подолання проблем, що можуть виникнути [7].

Проте, розвитку критичного мислення також сприяють новітні методи дистанційного навчання з використанням сучасних технологій. Сучасний медичний університет прагне до підготовки конкурентоспроможних фахівців міжнародного класу, що володіє навичками нестандартного критичного мислення та вмінням самостійно діяти. Для досягнення цієї мети було впроваджено метод проблемно - орієнтованого навчання (problem based learning), що призначений для стимулювання вивчення традиційних фундаментальних дисциплін з клінічної точки зору [8, 9]. Проблемно-орієнтоване навчання являє собою особливу педагогічну стратегію зі своїм стилем досягнення знань, який дає можливість повноцінного оволодіння проблемою з глибоким, активним, стійким освоєнням матеріалу реальних життєвих ситуацій при максимальному використанні доказово обґрунтованих світових інформаційних ресурсів [10]. Проблемне навчання - це така організація навчальних занять, яка припускає створення під керівництвом викладача проблемних ситуацій і активну самостійну діяльність учнів по їх вирішенню, в результаті чого і відбувається творче оволодіння професійними знаннями, навичками і вміннями і розвиток розумових здібностей. Постановка проблеми при розгляді клінічного випадку із залученням віртуальних пацієнтів, дозволяє студентам самим визначити ту область знань, яка необхідна їм для вирішення ситуації [11].

Наступним перспективним напрямком впровадження у медичну освіту є методика МООС (Massive open online course) - масові відкриті онлайн-курси. Це інтернет-курс з великомасштабною інтерактивною участю та відкритим доступом через інтернет. На додаток до традиційних матеріалів навчального курсу, таких як відео, читання, і домашніх завдань, МООС надає можливість використання інтерактивного форуму користувачів, які допомагають створити спільноту студентів і викладачів. Подібні сайти розраховані на студентів різних попередніх рівнів підготовки - як новачків, так і досвідчених фахівців. Це одна із нових форм дистанційного навчання, яка активно розвивається у світовій освіті [2], та потребує подальшого дослідження та удосконалення.

Висновки. Індивідуальний підхід до майбутнього спеціаліста, залучення його до творчої діяльності та, найголовніше, навчання систематичному та критичному мисленню - це оптимальні педагогічні технології для становлення сучасного лікаря. Однією із найбільш вагомих методик при підготовці майбутнього лікаря є проблемно-орієнтоване навчання, що дозволяє засвоювати матеріал через усвідомлення та розуміння реальних клінічних випадків на прикладі віртуальних пацієнтів, призводить до свідомого формування

навичок самоорганізації, самонавчання і самоконтролю, підвищує рівень ставлення до придбання професійних знань і умінь. Проте, перспективним напрямком впровадження у медичну освіту є сучасна методика МООС (Massive open online course), яка потребує подальшого дослідження та удосконалення.

Список використаних джерел:

1. Еругина М. В. Инновационные технологии в образовательном процессе / М. В. Еругина // БМИК. - 2013. - №10. <http://cyberleninka.ru/article/n/innovatsionnye-tehnologii-v-obrazovatelnom-protseesse>
2. Петькова Ю. Р. История развития дистанционного образования. Положительные и отрицательные стороны МООС / Ю. Р. Петькова // Успехи современного естествознания. - № 3. - 2015. - С. 199- 204.
3. Агапов, И. Г. Учимся продуктивно мыслить / И. Г. Агапов // Библиотечка журнала «Вестник образования». - 2001. - № 2. - 50 с.
4. Байденко В. И. Болонский процесс: структурная реформа высшего образования Европы / В. И. Байденко. - М.: Исследовательский центр проблем качества подготовки специалистов, 2002.
5. Шамова Т. И. Управление образовательным процессом в адаптивной школе / Т. И. Шамова, Т. М. Давыденко. - М.: Центр «Педагогический поиск», 2001. - 384 с.
6. Кларин М. В. Инновации в мировой педагогике: обучение на основе исследования, игры и дискуссии / Кларин М. В. - Рига: НПЦ «Эксперимент», 1995. - 176 с.
7. Фридман Я. М. Проблемная организация учебного процесса / Я. М. Фридман, В. И. Маху. - М., 2003.
8. М. Г. Реализация проблемно ориентированного и проектно-организационного обучения в ведущих университетах мира / М. Г. Митин, Н. Ю. Вьюжанина // Известия алтайского государственного университета. - 2013. - № 2 (78). - С. 29-32.
9. The process of problem-based learning: What works and why / Schmidt, G. Henk, Rotgans [et al.] // Medical Education 2011. - Vol. 45 (8). P. 792-806. doi: 10. 1111/j. 1365-2923. 2011. 04035.
10. Ержанова А. Е. Проблемно-ориентированное обучение в медицинском образовании / А. Е. Ержанова // http://www.rusnauka.com/22_NNP_2011/Medecine/13_90898.doc.htm
11. Искренко Э. В. Проблемно-ориентированное обучение: особенности методики преподавания в Великобритании / Э. В. Искренко, Т. А. Полтон // Научные ведомости. - 2008. - № 10. - С. 214-218.

Transliteration of References:

1. Erugina M. V. Innovatsionnyie tehnologii v obrazovatelnom protsesse / M. V. Erugina// BМIK. - 2013. - #10. <http://cyberleninka.ru/article/ri/innovatsionnye-tehnologii-v-obrazovatelnom-protsesse>
2. Petkova Yu. R. Istoriya razvitiya distantsionnogo obrazovaniya. Polozhitelnyie i otritsatelnyie storony MOOS / Yu. R. Petkova // Uspehi sovremennogo estestvoznaniya. - # 3. - 2015. - S. 199- 204.
3. Agapov, I. G. Uchimysya produktivno myslit / I. G. Agapov // Bibliotekha zhurnala «Vestnik obrazovaniya». - 2001. - # 2. - 50 s.
4. Baydenko V. I. Bolonskiy protsess: strukturnaya reforma vysshego obrazovaniya Evropy / V. I. Baydenko. - M.: Issledovateiskiy tsentr problem kachestva podgotovki spetsialistov, 2002.
5. Shamova T. I. Upravlenie obrazovatelnyim protsessom v adaptivnoy shkole / T. I. Shamova, T. M. Davyidenko. - M.: Tsentr «Pedagogicheskiy poisk», 2001. - 384 s.
6. Klarin M. V. Innovatsii v mirovoy pedagogike: obuchenie na osnove issledovaniya, igry i diskussii / Klarin M. V. - Riga: NPTs «Eksperiment», 1995. - 176 s.
7. Fridman Ya. M. Problemnaya organizatsiya uchebnogo protsessa / Ya. M. Fridman, V. I. Mahu. - M., 2003.
8. M. G Realizatsiya problemno orientirovannogo i proektno-organizatsionnogo obucheniya v veduchih universiteteh mira / M. G. Mitin, N. Yu. Vyuzhanina// Izvestiya altayskogo gosudarstvennogo universiteta. - 2013. - # 2 (78). -S. 29-32.
9. The process of problem-based learning: What works and why / Schmidt, G. Henk, Rotgans [et al.] // Medical Education 2011. - Vol. 45 (8). P. 792-806. doi: 10.1111/j.1365-2923.2011.04035.
10. Erzhanova A. E. Problemno-orientirovannoe obuchenie v meditsinskom obrazovanii / A. E. Erzhanova // http://www.rusnauka.com/22_NNP_2011/Medecine/13_90898.doc.htm
11. Iskrenko E. V. Problemno-orientirovannoe obuchenie: osobennosti metodiki prepodavaniya v Velikobritanii / E. V. Iskrenko, T. A. Polton // Nauchnyie vedomosti. - 2008. - # 10. - S. 214-218.

SAVELYEV V. G., Ph D., Associate Professor, Department of Infectious Diseases, ZSMU, Zaporizhzhya, Ukraine

RYABOKON Y. Y., MD, Associate Professor, Department of Children's Infectious Diseases, ZSMU, Zaporizhzhya, Ukraine

Новітні засоби навчання: проблеми впровадження та стандартизації

FURYK E. A., Ph D., Associate Professor, Department of Infectious Diseases, ZSMU, Zaporizhzhya, Ukraine

ONISHCHENKO T. E. Ph. D., Associate Professor, Department of Infectious Diseases, ZSMU, Zaporizhzhya, Ukraine

USHININA N. S. Ph D., Associate Professor, department of Children's Infectious Diseases, ZGMU, Zaporizhzhya, Ukraine

ZADIRAKA D. A. Ph D., Associate Professor, Department of Infectious Diseases, ZSMU, Zaporizhzhya, Ukraine

GALAKTIONOV A. G., Ph. D., Assistant Professor, Department of Infectious Diseases, ZSMU, Zaporizhzhya, Ukraine

furyko@ i. ua

ABOUT SOME MODERN PEDAGOGICAL METHODS FOR THE PREPARATION OF MEDICAL STUDENTS

LEZHENKO G.O., PASHKOVA O.E., HYRIA O.M., KAMENSHCHUK A.V., LEBEDYNETS O.M., SAMOULYK K.V., KRAYNYA H.V., Implementation of digitalization in the educational process of senior students at the Department of pediatrics	275
НІКОЛАЄНКО О.О., БАНДУРКА Н.М., БЕЛІК Н.В., ДАЦИШИН П.Т., ШАПОВАЛ О.М., Новітні засоби навчання: проблеми впровадження та стандартизації	285
ОВСІЄНКО Л.М., Лінгводидактичні засади навчання лінгвістики тексту майбутніх учителів української мови і літератури на компетентнісній основі.	294
САВЕЛЬЄВ В.Г., РЯБОКОНЬ Ю.Ю., ФУРИК О.О., ОНИЩЕНКО Т.Є., УШЕНІНА Н.С., ЗАДИРАКА Д.А., ГЛАКТИОНОВ А.Г., Про деякі сучасні педагогічні методи при підготовці студентів-медиків	307
САВЧУК Т.Л., Вплив інформаційних технологій на результативність засвоєння іноземної мови студентами.	316
САХНЕВИЧ І.А., Застосування сайто- і блого-дидактики у вивченні англійської мови професійного спрямування у ВЗТО (на прикладі спеціальності «геологія»)	326
ТИТАРЕНКО Н.Є., СТРИЛЕЦЬ О.В., Елементи STEM-освіти у викладанні математики.	337
ТИЩЕНКО Н.А., Некоторые аспекты обучения английскому языку с использованием современных технологий	349
ХОЛМАКОВА Ю.В., КУЗНЄЦОВА А.С., Креативні драматехнології при роботі англійськомовними літературними творами.	358
YASYNETSKA O.A., Discourse analysis in content-based instruction: an example of learning communicative strategies through a reading assignment	367
ЯЦУХ О.В., МОХНАТКО І.М., ЗОРЯ М.В., ЄВТУШЕНКО Г.О., Застосування новітніх засобів навчання та проблеми їх впровадження під час професійної підготовки магістрів з цивільної безпеки.	382
ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ	393
АМПЛЕЄВА О.М., Сутність емоційного інтелекту як важливого компонента професійного становлення психолога	394
БЄЛІКОВА В.В., Висвітлення загальної характеристики музичної мови Богдани Фільц	404
ВАСИЛЬЄВА О.А., Підготовка психологів до психокорекційної роботи з учнями	413
ВОЛОШИНА О.В., МАЛОГОЛОВА О.О., Психологічний зміст маніпулятивного впливу в системі керівництва персоналом правоохоронних органів	424